

TECHNICKÝ POPIS

ROZHODNUTÍ MINISTERSKÉHO VÝBORU COE O PŘEPLNĚNOSTI VĚZNIC

Březen 2024

Autoři: Béranger Dominici, Martin Jouvin

EUROPEAN PRISON LITIGATION NETWORK (EPLN)

Réseau Européen de Recherche et d'Action en Contentieux Pénitentiaire (RCP)

Francouzská asociace podle práva z roku 1901

21 ter rue Voltaire

75011 Paříž, Francie

www.prisonlitigation.org

©EPLN, 2024

Obsah

Úvod	4
1. Odkaz na činnost Rady Evropy a vnitrostátních institucí pro lidská práva	5
2. Podpora komplexní strategie zahrnující všechny příslušné zúčastněné strany	5
3. Strategie zaměřené na vyšetřovací vazbu, krátké tresty a toky přijetí	6
4. Méně pozornosti věnované délce zadržení a předčasnému propuštění	8

Úvod

Cílem tohoto dokumentu je poskytnout přehled postoje Výboru ministrů Rady Evropy (CM) a jeho sekretariátu ke strukturálnímu problému přeplněnosti věznic.

Za tímto účelem analyzuje doporučení CM a jeho sekretariátu ve **13 vybraných zemích**: Belgie, Bulharsko, Francie, Řecko, Maďarsko, Itálie, Moldavsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Rusko, Slovinsko, Ukrajina.¹ Analyzovány byly pouze poznámky a rozhodnutí přijatá do září 2023. Novější dokumenty nebyly vzaty v úvahu.

Ve vybraných případech, z nichž některé jsou **pilotními nebo kvazipilotními rozsudky**,² Evropský soud pro lidská práva (ESLP) shledal, že přeplněnost věznic je **strukturálním nebo složitým problémem**, který je třeba vyřešit přijetím zásadních opatření.

Evropský soud pro lidská práva v některých případech vydal pokyny, jak tento problém řešit. Tyto pokyny mohou sahát od cílených opatření, která mají být přijata v určitém časovém rámci (například v případě pilotních rozsudků poskytnutí účinných opravných prostředků k dispozici zadrženým osobám, které si chtějí stěžovat na podmínky zadržení, viz *Torreggiani a další v. Itálie*, č. [43517/09](#), 2013, §§ 96–99), až po širší úvahy o trestní politice států (viz zejména *rozsudek Orchowski v. Polsko*, ve kterém ESLP rozhodl, že "[i]pokud stát není schopen zajistit, aby vězeňské podmínky byly v souladu s požadavky článku 3 Úmluvy, musí upustit od své přísné trestní politiky, aby snížil počet uvězněných osob, nebo zavést systém alternativních trestů", *Orchowski v. Polsko*, č. [17885/04](#), 2009, § 153; viz též *Torreggiani*, § 95).

Navzdory těmto náznakům ESLP opakovaně zdůrazňoval, že CM má "lepší pozici" k tomu, aby poskytoval vodítko k tomu, jak by měl stát organizovat svůj trestní systém nebo provádět reformy vězeňství (*Sukachov v. Ukrajina*, ne. [Dokument 14057/17](#), 2020, § 145; viz také *Torreggiani*, §§ 94–95).

CM se schází na úrovni náměstků čtyřikrát ročně, aby posoudil pokrok při provádění řady případů ("zasedání DH"). Přezkum je založen na zprávách o pokroku vypracovaných vládou ("akční plány", "akční zpráva") a podáních nevládních organizací a vnitrostátních institucí pro lidská práva.

Je třeba rozlišovat mezi **dvěma hlavními zdroji**. Za prvé, **rozhodnutí přijatá CM** (dále jen "rozhodnutí CM"), která jsou referenčními dokumenty pro pochopení postoje Výboru.

Za druhé, **poznámky vypracované sekretariátem CM** (dále jen "poznámky") před zasedáním DH na základě dokumentace obdržené od vlád, nevládních organizací a NHRI. Tyto poznámky obsahují popis a analýzu situace v posuzované zemi, jakož i opatření přijatá nebo plánovaná vnitrostátními orgány. Obsahují také řadu návrhů, kterým je musí CM věnovat pozornost. Tyto poznámky nejsou závazné, ale mohou být použity k výkladu rozhodnutí Výboru.³

¹ Jedná se o tyto země a odpovídající případy: **Belgie**: *Vasilescu v. Belgie*, č. 64682/12, 25. dubna 2014; **Bulharsko**: *Neshkov v. Bulharsko*, č. 36925/10, 27. ledna 2015 & *Keyahov v. Bulharsko*, č. 41035/98, 18. ledna 2005; **Francie**: *J. M. B. a další v. Francie*, č. 9671/15, 30. ledna 2020; **Řecko**: *Nisiotis v. Řecko*, č. 34704/08, 10. února 2011; **Maďarsko**: *Varga a další v. Maďarsko*, č. 14097/12; **Itálie**: *Torreggiani v. Itálie*, č. 43517/09, 8. ledna 2013 & *Sulejmanovic v. Itálie*, č. 22635/03, 16. července 2009; **Moldavsko**: *Ciorap v. Moldova*, no. 12066/02, 19 června 2007 & *I.D. v. Moldavsko*, č. 47203/06, 30. listopadu 2010; **Polsko**: *Orchowski v. Polsko*, č. 17885/04, 22. října 2009 & *Norbert Sikorski v. Polsko*, č. 17599/05, 22. října 2009; **Portugalsko**: *Petrescu v. Portugalsko*, č. 23190/17, 3. prosince 2019; **Rumunsko**: *Rezmiveş v. Rumunsko*, č. 61467/12, 25. dubna 2017 & *Bragadireanu v. Rumunsko*, č. 22088/04, 6. prosince 2007; **Rusko**: *Ananyev v. Rusko*, č. 42525/07, 1. října 2012; **Slovinsko**: *Mandic v. Slovinsko*, č. 5774/10, 20. ledna 2012; **Ukrajina**: *Sukachov v. Ukrajina*, č. 14057/17, 30. ledna 2020. Podrobnější informace o těchto případech naleznete v přílohách.

² Pilotní rozsudky se přijímají v případech, že daná otázka v důsledku své strukturální nebo systémové povahy vede k významnému počtu podobných stížností. V těchto rozsudcích může Soudní dvůr uvést opatření, která má žalovaný stát přijmout v určité lhůtě. Pilotní řízení umožňuje Evropskému soudu pro lidská práva (ESLP) odročit posuzování souvisejících stížností. Viz [informační přehled o pilotních rozsudcích](#), který vypracoval Evropský soud pro lidská práva.

³ Další podrobnosti najdete v [přůvodci iGuide: Výbor ministrů Postup a pracovní metody](#), část III. 5: "Dokumentace [zasedání] obsahuje základní dokumenty potřebné k projednání a poznámky k pořadu jednání, které obsahují návrhy rozhodnutí. Sekretariát připravuje poznámky k pořadu jednání pouze tehdy, pokud přinášejí přidanou hodnotu diskusím poslanců a/nebo pokud jsou nezbytné pro přípravu rozhodnutí poslanců"; viz také Evropská implementační síť, [Provádění rozsudků Evropského soudu pro lidská práva. Příručka pro nevládní organizace, poškozené strany a jejich právní poradce](#), s. 14: "Tyto poznámky obsahují shrnutí případů a všech vzniklých otázek spolu s návrhy rozhodnutí CM ke každému případu."

V těchto zdrojích byly vybrány pouze prvky týkající se přeplněnosti věznic (nebyly vzaty v úvahu prvky týkající se materiálních podmínek zadržení nebo podrobnosti o zavedených nápravných opatřeních, která s přeplněností nesouvisely).

1. Odkaz na činnost Rady Evropy a vnitrostátních institucí pro lidská práva

CM prosazuje řešení předložená v rámci jiných činností Rady Evropy v otázkách přeplněnosti věznic a vězeňských politik, jako jsou **doporučení** ([doporučení Rec\(99\)22 týkající se přeplněnosti věznic a inflace vězeňské populace](#), [doporučení Rec\(2000\)22 o zlepšení provádění evropských pravidel o sankcích a opatřeních Společenství](#), [doporučení Rec\(2003\)22 o podmíněném propuštění \(podmínečném propuštění\)](#) a [Doporučení Rec\(2006\)13 o výkonu vazby ve vazbě, podmínkách, za nichž k ní dochází, a o zajištění záruk proti zneužití](#) – viz např. ve vztahu ke [Slovinsku, 1259. zasedání, poznámky, 2016](#)), **bílá kniha** (Evropský výbor pro problémy trestné činnosti, [bílá kniha o přeplněnosti věznic](#), 2016, viz např. v případě [Rumunska, 1362. zasedání, Poznámky, 2019](#); [1398. zasedání, Poznámky, 2021](#); [1468. zasedání, poznámky, 2023](#)), **postoje CPT** (buď specifické pro jednotlivé země, nebo širšího významu – např. [výroční zpráva CPT za rok 2021](#) podporující využívání "závazného právního systému vězeňské regulace" k řešení přeplněnosti věznic, viz pokud jde o [Portugalsko, 1475. zasedání, poznámky, 2023](#)), nebo **technická pomoc** poskytovaná Radou Evropy (např. Akční plán Rady Evropy pro Moldavskou republiku na období 2021–2024, financovaný z projektu Svěrenského fondu pro lidská práva (HRTF) č. 18 – pokud jde o [Moldavsko](#), viz: [1265. zasedání, rozhodnutí CM, 2016](#); pokud jde o [Rusko](#): [1157. zasedání, Poznámky, 2012](#)).

Zprávy NHRI jsou rovněž uváděny jako užitečné zdroje inspirace, které doplňují zdroje středisek excelence (pokud jde o Bulharsko, viz v souvislosti s [Bulharskem: 1172. zasedání, rozhodnutí CM, 2013](#), na kterém CM vyzývá orgány, aby "náležitě zohlednily [...] příslušných doporučení monitorovacích orgánů na vnitrostátní a mezinárodní úrovni, včetně CPT a veřejného ochránce práv"; pokud jde o [Portugalsko: 1475. zasedání, rozhodnutí CM, 2023](#), na kterém CM vyzývá orgány, aby "plně čerpaly z příslušných odborných znalostí, práce a nástrojů Rady Evropy a doporučení Národního preventivního mechanismu").

2. Podpora komplexní strategie zahrnující všechny příslušné zúčastněné strany

CM jasně uvádí, že boj proti přeplněnosti věznic vyžaduje **provádění komplexní strategie**, do níž budou zapojeni všichni příslušní aktéři a jejímž cílem bude řešit několik aspektů tohoto jevu, a to prostřednictvím změn politiky, osvětových aktivit zaměřených na příslušné aktéry, organizačních opatření s dopadem na vězeňské režimy a intervencí ve vězeňském majetku.

I když je soudnictví zvláště vyzdvihováno jako "jediný aktér, který může **nařídít propuštění nebo úpravu trestu**, a může tak **jednat na základě 'zdrojů' porušení článku 3**" (citace s ohledem na [Francii, 1411. zasedání, poznámky, 2021](#)), mají být zapojeny **všechny příslušné zúčastněné strany v oblasti trestního práva** (viz v souvislosti s [Belgií: "státní zástupci, vyšetřující a exekuční soudci, vězeňská správa a probační služby"](#), [1436. zasedání, poznámky, 2022](#); pokud jde o [Řecko: 1288. zasedání, poznámky, 2017](#), na níž sekretariát vyzývá k "přehodnocení trestního systému a **interakce mezi zákonodárnou mocí (systém trestů), soudnictvím (tresty) a nápravným systémem (podmínky zadržení)**"; pokud jde o [Portugalsko: 1475. zasedání, poznámky, 2023](#), na níž sekretariát zdůrazňuje "jasnou přidanou hodnotu konzultací se všemi zúčastněnými stranami" v tomto procesu a přímo odkazuje na příspěvky poskytnuté **"subjekty občanské společnosti**, které poskytují spolehlivý vhled do základních příčin problémů a druhu opatření, která je mohou řešit").

Taková strategie v zemích, které Výbor ministrů zvažuje, často chybí a často se připomíná jako **nezbytný krok k řešení problému přeplněnosti věznic** (viz např. v souvislosti s Francií: [1451. zasedání, poznámky, 2022](#) a [rozhodnutí CM](#); pokud jde o Ukrajinu: [1475. zasedání, poznámky, 2023](#) a [rozhodnutí CM](#); pokud jde o Portugalsko: [1475. zasedání, poznámky, 2023](#) a [rozhodnutí CM](#)). Z přezkoumaných příkladů vyplývá, že tato strategie musí řešit přeplněnost věznic prostřednictvím opatření, která mají dopad na trestní právo (omezit využívání trestu odnětí svobody), procesní právo (zaručit vězňům přístup k účinným opravným prostředkům) a vězeňský majetek (zlepšit materiální podmínky zadržení).

Příklad implementace takových strategií lze nalézt v Rusku, v raných fázích provádění rozsudku *Ananyev a další v. Rusko* (č. [42525/07](#), 2012), kdy CM "s uspokojením konstatoval, že akční plán je založen na komplexní a dlouhodobé strategii pro řešení strukturálního problému zjištěného Soudním dvorem" ([1157. zasedání, poznámky, 2012](#) a [rozhodnutí CM](#)). Tento akční plán zároveň zahrnoval "opatření zaměřená na širší využívání alternativních opatření k zadržení; opatření zaměřená na další zlepšení materiálních vězeňských podmínek; [a] opatření zaměřená na zavedení vnitrostátních kompenzačních a preventivních prostředků nápravy a na další zlepšení stávajících opravných prostředků" (tamtéž). Navzdory své počáteční "spokojenosti" s opatřeními, která úřady přijaly během svého posledního přezkoumání případu o sedm let později, CM konstatoval "se znepokojením, že [ESLP] nadále vydává rozsudky, v nichž konstatuje přeplněnost řady detenčních zařízení, a vyzval orgány, aby poskytly informace o opatřeních přijatých k řešení tohoto problému" ([1348. zasedání, CM, 2019](#)).

Stejně tak opatření přijatá italskými orgány v rámci provádění pilotního rozsudku *ve věci Torreggiani* (uzavřeného v roce 2016) jsou sekretariátem občas zmiňována jako "zdroj inspirace" pro jiné země (viz například v případě Maďarska: [1250. zasedání, poznámky, 2016](#); pokud jde o Slovinsko: [1259. zasedání, Poznámky, 2016](#)).

Jak zdůraznil sekretariát, italské orgány přijaly opatření ve třech směrech činnosti: opatření trestní politiky s cílem zvýšit využívání alternativ k trestu odnětí svobody a omezit využívání vazby a vazby za méně závažné trestné činy, organizační opatření ke zlepšení životních podmínek vězňů a renovace věznic ([1214. zasedání, poznámky, 2014](#)).

CM zcela jasně uvádí, že opatření zaměřená na zvýšení počtu míst ve věznicích sama o sobě nemohou vyřešit problém přeplněnosti (pokud jde o Francii, viz: [1451. zasedání, poznámky, 2022](#); pokud jde o Belgii: [1475. zasedání, poznámky, 2023](#) a [rozhodnutí CM](#)) – i když mohou být součástí řešení, pokud jsou přijímány souběžně s jinými politickými iniciativami (pokud jde o Řecko, viz [1172. zasedání, Poznámky, 2013](#); pokud jde o Rumunsko: [1122. zasedání, Poznámky, 2015](#)).

3. Strategie zaměřené na vyšetřovací vazbu, krátké tresty a toky

přijetí

V řadě poznámek sekretariátu a rozhodnutí CM je kladen důraz na "politiku určenou k **omezení nebo zmírnění počtu osob posílaných do věznic**", což se v některých případech jeví jako "jediný schůdný způsob, jak kontrolovat přeplněnost" (citace týkající se Maďarska: [1250. zasedání, poznámky, 2016](#), sekretariát cituje [zprávu o návštěvě CPT zveřejněnou v roce 2014](#), § 39).

Proto jsou často prosazovány **alternativy k vazbě a vyšetřovací vazbě** (za použití alternativních sankcí nebo alternativních donucovacích opatření). To je např. hlavním cílem intervence CM ve vztahu k Maďarsku, v němž jsou alternativy k zajištění shledány "nedostatečně využívanými" ([1377. zasedání, Poznámky, 2020](#); [1310. zasedání, Poznámky, 2018](#)). Jako součást problému byla zmíněna i v jiných zemích, jako je Ukrajina ([1390. zasedání, poznámky, 2020](#) a [rozhodnutí CM](#), 2020), Francie ([1451. zasedání, poznámky, 2022](#) a [rozhodnutí CM](#)), Moldavsko ([1186. zasedání, nota, 2013](#) a [rozhodnutí CM](#)), Slovinsko ([1259. zasedání, poznámky, 2016](#) a [rozhodnutí CM](#)), mimo jiné. Doporučení k širšímu využívání alternativ k zadržení se týká i Portugalska, přestože tato země má jednu z nejnižších měr přijetí v zemích Rady excelence – což naznačuje, že její problém s přeplněností má různé příčiny ([1475. zasedání, rozhodnutí CM, 2023](#)).

Alternativy k vyšetřovací vazbě byly konkrétně doporučeny nebo analyzovány v zemích, kde byla **četnost a délka vyšetřovací vazby** shledána závažným problémem – viz zejména případy Polska ([1164. zasedání,](#)

[poznámky, 2013](#) a [rozhodnutí CM](#)), [Řecka \(1390. zasedání, poznámky, 2020\)](#) nebo [Ruska \(1288. zasedání, poznámky, 2017\)](#).

Mezi opatřeními zavedenými zeměmi, která byla přezkoumána nebo doporučena CM nebo sekretariátem, lze nalézt zvýšené využívání **elektronického monitorování** jako alternativy k zadržení "ve vazbě, jako samostatný trest nebo prostředek výkonu trestu" (citace v případě [Belgie](#), širší využití tohoto opatření bylo zaznamenáno "se zájmem" jak sekretariátem, tak CM: [1475. zasedání, poznámky, 2023](#) a [rozhodnutí CM](#)).

V přezkoumávaných dokumentech není patrná žádná kritická analýza použití tohoto opatření. Ve dvou uzavřených věcech ([Polsko](#), [Itálie](#)) bylo zavedeno zvýšené využívání elektronického monitorování krátkých trestů, které **bylo zmíněno jako součást širšího souboru opatření**, která přinesla určité výsledky v oblasti přeplněnosti věznic (pokud jde o Polsko, viz v souvislosti s [Polskem](#): [1265. zasedání, usnesení, 2016](#), usnesení zmiňuje nejnovější předložený akční plán, který uvádí, že elektronické monitorování lze nařídít jako alternativu k trestům odnětí svobody až na jeden rok; pokud jde o [Itálii](#): [1201. zasedání, Poznámky, 2014](#)).

V jiných projednávaných případech **se jako prostředek ke snížení přeplněnosti doporučuje zavedení širšího využívání elektronického monitorování** (pokud jde o [Belgii](#), viz [Belgie](#): [1475. zasedání, rozhodnutí CM, 2023](#), zmíněno výše – rozšířené využívání alternativ k zadržení, včetně elektronického monitorování, mělo "přispět ke snížení vězeňské populace" již o šest let dříve, viz [1302. zasedání, Poznámky, 2017](#); pokud jde o [Rumunsko](#): [1310. zasedání, rozhodnutí CM, 2018](#)). Spolu s **doporučením posílit probační službu** (pokud jde o [Belgii](#), viz [Belgie](#): [1475. zasedání, rozhodnutí CM, 2023](#); pokud jde o [Rumunsko](#): [1362. zasedání, poznámky, 2019](#), na níž sekretariát vyjadřuje politování nad tím, že probační služba má i nadále "i nadále závažný nedostatek personálu, a to navzdory svému zásadnímu příspěvku k odklonu více než 100 000 osob z vězeňského systému, což činí její účinné fungování životně důležitým pro krátkodobý i dlouhodobý úspěch rumunské strategie proti přeplněnosti věznic"; viz také případ [Slovinska](#), kde jedním z přijatých opatření bylo zřízení probační služby: [1294. zasedání, Poznámky, 2017](#)).

Mezi další opatření patří **cílené zásahy do trestního práva** s cílem zajistit, aby "trest odnětí svobody byl krajním opatřením" (citace týkající se [Moldavska](#): [1406. zasedání, Poznámky, 2021](#)). [Řecko](#) tak učinilo v případě méně závažných trestných činů např. ([1150. zasedání, poznámky, 2012](#) a [rozhodnutí CM](#)) nebo [Polska](#) ([1265. zasedání, rezoluce z roku 2016](#), v němž se zmiňuje nejnovější akční plán), což [Řecko](#) plánovalo v roce 2020 v rámci reformy "zaměřené na prosazování umírněnější trestní politiky" ([1390. zasedání, poznámka, 2020](#) a [rozhodnutí CM](#)), a byl sledován nezbytným v rámci prvního přezkumu provádění pilotního rozsudku *Varga a další v. Maďarsko* (č. [14097/12](#), 2015; viz [1236. zasedání, Poznámky, 2015](#): sekretariát uvedl, že je třeba vyvinout alternativy k zadržení s ohledem na skutečnost, že drobné trestné činy jsou často trestány vazebními opatřeními). Pokud jde o [Belgii](#), CM použil alternativní formulaci, když navrhl "snížit počet případů odnětí svobody stanovených zákonem" ([1475. zasedání, rozhodnutí CM, 2023](#)).

Dalším opatřením, které, jak se zdá, nabylo v novějších rozhodnutích na významu, je zavedení **právně závazné kontroly vězeňské populace**. To bylo vzato na vědomí jako opatření přijaté [slovenskými orgány](#) v rámci jejich "mnohostranné národní strategie boje proti problému přeplněnosti" ([1294. zasedání, poznámky, září 2017](#): vězni z věznic v Lublani měli být automaticky přemístěni do jiných věznic, jakmile zařízení dosáhne své maximální kapacity) a bylo doporučeno ve vztahu k [Francii](#) ([1451. zasedání, rozhodnutí CM, 2022](#): CM vyzvala úřady, aby "zvážily nová legislativní opatření, která by regulovala vězeňskou populaci závažnější povahou") a [Belgii](#) ([1475. zasedání, rozhodnutí CM, 2023](#): CM vyzvala úřady, aby "bezodkladně zvážily závazná opatření k regulaci vězeňské populace"). Podobné opatření zvažoval také sekretariát pro [Portugalsko](#), ale v rozhodnutí CM se neobjevuje (1475. zasedání, 19.–21. září 2023: srovnej poznámky navrhuující zavést "závazný právní systém vězeňské regulace, který by byl aktivován, jakmile dojde k přeplněnosti vězeňské služby [...] například zavedením absolutní horní hranice počtu vězňů v každé věznici" a rozhodnutí CM jednoduše vyzývá úřady, aby "využily všech prostředků, které má současná legislativa k dispozici, k omezení vstupů do vězeňského systému").

4. Méně pozornosti věnované délce zadržení a předčasnému propuštění

Reformy států zaměřené na zkrácení délky trestů se týkají především **méně závažných trestných činů**, jak dokládá reforma přijatá Itálií, která zavádí "mírnější tresty za méně závažné trestné činy související s drogami" ([1201. zasedání, poznámky, 2014](#)), nebo Řeckem, které zrušilo "drobné trestné činy" ([1390. zasedání, poznámky, 2020](#)).

Problematika **dlouhých vět** je řešena jen zřídka.

Při dvou příležitostech jsou krátce zmíněny jako faktor přeplněnosti. Pokud jde o Francii, sekretariát poté, co zdůraznil dopad krátkodobých trestů na přeplněnost věznic, dodal, že delší tresty přispívají k "nadměrnému zabírání vězeňských míst v průběhu času" ([1451. zasedání, poznámky, 2022](#)). Pokud jde o Rumunsko, sekretariát se obává, že "delší tresty pro recidivisty a přísnější podmínky přístupu k podmíněnému propuštění" by mohly zrušit pozitivní dopad širšího využívání elektronického monitorování ([1310. zasedání, poznámky, 2018](#)).

Problematika je řešena podrobněji ve vztahu k Řecku: v reakci na reformu trestního práva, která zpříšňuje tresty za řadu závažných trestných činů, sekretariát uvedl, že **"zvýšení trestní sazby na horní úrovni trestní stupnice nemůže být kompenzováno mírnějším snížením na dolní hranici"** a že taková politika "obvykle vede ke zvýšení počtu trestů odnětí svobody a v důsledku toho nemůže důsledně řešit přeplněnost věznic" ([1428. zasedání, poznámky, 2022](#)).

Příklady **zlepšení mechanismů úpravy vět** jsou častější, ať už jde o doporučení, která je třeba zavést (pokud jde o Belgii, viz [1355. zasedání, rozhodnutí CM, 2019](#); pokud jde o Moldavsko: [1406. zasedání, rozhodnutí CM, 2021](#); pokud jde o Portugalsko: [1475. zasedání, rozhodnutí CM, 2023](#)), nebo jako kladné hodnocení opatření přijatých orgány (pokud jde o Bulharsko, viz v případě Bulharska: [1411. zasedání, bere na vědomí, září 2021](#), v návaznosti na reformu, která umožňuje vězňům požádat o podmíněné propuštění přímo u příslušného soudu a zmírňuje podmínky přístupu k podmíněnému propuštění recidivistů; pokud jde o Itálii: [1214. schůzka, poznámky, 2014](#), týkající se reformy, která zvýšila možnosti vězňů těžit z předčasného propuštění pod dohledem tím, že zvýšila počet dnů odnětí svobody za semestr, aby vězni získali nárok na předčasné propuštění; pokud jde o Rumunsko: [1348. zasedání, poznámky, 2019](#) a [rozhodnutí CM](#), týkající se reformy týkající se podmíněného propuštění, která přispěla ke snížení počtu vězňů; pokud jde o Řecko: [1230. zasedání, Poznámky, 2015](#), na níž sekretariát navrhuje doplnit stávající opatření, jejichž cílem je "omezit počet osob posílaných do vězení za účelem výkonu trestu odnětí svobody (alternativy k trestu odnětí svobody) a zajistit snížení počtu odsouzených vězňů prostřednictvím pozastavení výkonu trestu odnětí svobody nebo programů předčasného propuštění" o alternativy k vyšetřovací vazbě).

Byla rovněž vydána doporučení, aby **se dočasná opatření přijatá během pandemie COVID-19** stala trvalými. Tato opatření často vedla k poklesu vězeňské populace po zavedení programů úpravy trestů (pokud jde o Portugalsko, viz Portugalsko: [1398. zasedání, Poznámky, 2021](#) a [rozhodnutí CM](#) s CM doporučující učinit trvalé až "flexibilnější vymáhání trestů", které sekretariát ve svých poznámkách popsal jako "částečné prominutí trestu odnětí svobody, poskytnutí mimořádné správní dovolené, prominutí trestu a předčasné podmíněné propuštění" – toto doporučení nebylo při posuzování případu v roce 2023 zopakováno). Pokud jde o Belgii (která zavedla podobná opatření v podobě přerušování výkonu trestu a předčasného propuštění), sekretariát pouze konstatoval, že "příležitost, která se naskytl během první vlny COVID-19, byla využita, ale její účinky nebyly v průběhu času zachovány", což nelze vykládat jako doporučení k prodloužení opatření ([1398. zasedání, Poznámky, 2021](#), zvýraznění doplněno: opatření jsou zmíněna v podání NHRI citovaném v poznámce pod čarou č. 15 poznámek sekretariátu).

Otázka přeplněnosti věznic jako demografického jevu a otázka procesních práv vězňů se překrývají s otázkou kompenzačních opravných prostředků, které by orgány měly zavést: při mnoha příležitostech CM navrhl zavést nápravná opatření, která by přiznávala **odškodnění ve formě snížení trestů** pro vězně držené ve špatných vězeňských podmínkách (v této souvislosti je uveden opravný prostředek zavedený v Itálii analyzoval ESLP ve svém rozhodnutí *Stella v. Itálie* (č. [49169/09](#), 2014) jako "nepopiratelnou výhodu v tom, že pomáhá řešit problém přeplněnosti věznic tím, že urychluje propuštění zadržených osob z vězení", viz také [1201. zasedání, rozhodnutí CM, 2014](#); pokud jde o Rusko, viz následující: [1288.](#)

[zasedání, rozhodnutí CM, 2017](#); pokud jde o Rumunsko: [1362. zasedání, rozhodnutí CM, 2019](#), ve kterém CM vyjadřuje politování nad "zrušením opravného prostředku zavedeného za účelem poskytnutí odškodnění ve formě snížení trestu osobám" zadržovaným ve špatných podmínkách).

**Funded by the
European Union**

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory autorů a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie. Evropská unie za ně nemůže nést odpovědnost.